

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์
ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES BY USING CREATIVITY-BASED
LEARNING FOR PROMOTING IN THAI MUSICAL CREATIVITY AND LEARNING
ACHIEVEMENT FOR GRADE 9 STUDENTS

สุภาวดี คานบุตร¹, ฐิติวรดา พลเยี่ยม²
Supawadee Khanbutta¹, Titiworada Polyiem²
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Mahasarakham University, Thailand.^{1,2}
Email : 64010552027@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 3) ศึกษาความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนผดุงนารี จำนวน 1 ห้องเรียนจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test (Dependent sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.97/83.85 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถทางดนตรีไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 71.68 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 4) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 2. การสร้างสรรค์ดนตรีไทย 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research article are 1) to develop creative learning activities as a foundation that promotes Thai musical creativity and learning achievement. 2) to compare learning achievement between before and after organizing creative-based learning activities; Creative learning activities are the base. against the 70 percent threshold. and 4) to study the satisfaction toward creative-based learning activities. In this research, all samples were studied. The subjects were Mathayomsuksa 3/1 students, semester 2, academic year 2022, Padungnaree School, 1 classroom, 30 people. The research tools consisted of 1) a learning management plan. 2) Achievement test. 3) Thai musical creativity test. 4) Satisfaction questionnaire. The statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation, t-test (dependent Sample).

The results of the research revealed that 1) Creative learning management is the foundation that promotes the creation of Thai music. The efficiency of 83.97/83.85 was in accordance with the specified criteria. after school is higher than before Statistically significant at the .05 level. 3) Creative ability in Thai music of grade 9 students learned by creative learning activities as a base. The average value after learning was 71.68, meeting the specified criteria. 4) Satisfaction with learning management by using creative learning activities as a basis. The highest level.

Keywords : 1. Creativity as a base 2. Music Creation 3. Achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การสร้างสรรคทางดนตรีไทยในปัจจุบันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเป็นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ยังคงไม่ได้เน้นทางการสร้างสรรคเท่าที่ควร โดยปกติแล้วจะมีการจัดการเรียนการสอนที่ควบคู่กันทั้งวิชาดนตรีนาฏศิลป์ควบคู่กันไปในแต่ละช่วงชั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังไม่ได้มีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการสร้างสรรคเท่าไรนัก หากจะกล่าวถึงความสำคัญของการสร้างสรรค ก็มีความหมายเช่นเดียวกันกับคำว่าความคิดสร้างสรรค์โดยกิลฟอร์ด (Guilford, 1950) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันอธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดนอกเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่มุม คิดได้กว้างไกล นำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่รวมถึงการคิดค้นพบวิธีการแก้ปัญหาได้ โดยเป็นการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆเกี่ยวกับทางด้านดนตรีขึ้นมา จากข้อมูลทีกล่าวมาทำให้ทราบได้แน่ชัดว่าความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญอย่างยิ่งในรายวิชาดนตรีไทย จะเห็นได้ว่าความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก

การสร้างสรรคทางดนตรีไทยสามารถสรุปได้ 2 ประเด็นหลักคือการแปรทำนอง และการประพันธ์เพลง โดยมีรายละเอียดแตกต่างกันดังนี้

ทำนองแปร หมายถึง ทำนองเพลงที่บรรเลงโดยเครื่องดนตรีอื่นๆ นอกเหนือจากฆ้องวงใหญ่ โดยแปรหรือประดิษฐ์จากทำนองหลักหรือ “ทางซ้อง” ให้เป็นทำนองของแต่ละเครื่องมือตามหลัก และวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ ทำนองแปรอาจมีทำนองเพลงที่แตกต่างจากทำนองหลักโดยสิ้นเชิง หรือมีทำนองเพลงคล้ายคลึงกับทำนองหลัก หรือมีทำนองเพลงเหมือนกับทำนองหลัก ทำนองแปรและทำนองหลัก (ทางซ้อง) จะต้องมีความสัมพันธ์กันในเรื่องความยาวของทำนองเพลง เสียงลูกตก และบันไดเสียง (มานพ วิสุทธิแพทย์, 2533) ทางแปรในดนตรีไทยคือ การเกิดเม็ดพรายของทำนองซึ่งเกิดขึ้นหลายมิติระหว่างแนวต่างๆ ของนักดนตรีและนักร้อง โดยเฉพาะการสร้างทางแปร ในขณะที่ปฏิบัติที่เรียกว่า การดันสอด เป็นการดันสอดของทำนองแปรเฉพาะแนวของตนในทฤษฎีสากลเรียกเนื้อดนตรีที่เกิดขึ้นจากการแปรไปพร้อมกันระหว่างแนวต่างๆ ว่า เนื้อดนตรีแปรแนว (heterophony) อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการบรรเลงรวมวง การสร้างทางแปรอย่างอิสระย่อมมีข้อจำกัดหากต้องการรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับเสียงของวงโดยรวม ทางแปรที่มีแบบแผนทางโครงสร้างและเป็นเอกลักษณ์สำคัญในดนตรีไทย ได้แก่ 1)ทางแปรที่เยวกลับ เป็นทางการในการเล่นซ้ำทั้งท่อนในเที่ยวที่สอง 2)ทางร้อง-ทางรับ เส้นทางแปรที่ซับซ้อนขึ้นระหว่างทางรองของนักร้องกับทางรับของวงดนตรี 3)ทางเดี่ยวทางเก็บ บางแปรสำหรับเดี่ยวเครื่องดนตรี ที่เลียนโครงสร้างทางร้อง-ทางรับ ทางเดี่ยวก็คือคำร้อง ส่วนทางเก็บก็คือทางรับ 4)ทางร้องเดี่ยว-ทางร้องเก็บ เป็นทางแปรของเพลงเดี่ยวที่สมบูรณ์แบบ 5)ทางแปรตามโครงสร้างเพลงเถา เป็นทางแปรที่ได้มาจากการนำเพลงในอัตราสองชั้นมาขยายส่วนเท่าตัวโดยประมาณเป็นอัตราสามชั้น และย่อส่วนเพลงอัตราสองชั้นลงประมาณเท่าตัวเป็นอัตราชั้นเดียว (ณัชชา โสคติยานุรักษ์ณ์, 2549)

การประพันธ์เพลงไทย (พิชิต ชัยเสรี, 2557) ได้กล่าวถึงการประพันธ์เพลงไทยไว้ 10 ประการดังนี้ 1) การยึดยุบ 2) การลื้อ ชัด เหลื่อม 3) การกรอ 4) การโยน 5) เที้ยวกลับ ทางเปลี่ยน 6) การเปลี่ยนบันไดเสียง 7) การใช้กระสวนจังหวะ 8) สำเนียง 9) อัตลักษณ์เข้าแบบ 10)ลักษณะเดี่ยว จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการประพันธ์เพลงไทยตามระเบียบวิธีของดนตรีไทย ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่ามีความยากในการนำมาปรับใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยทำการสอนอยู่ แต่ถึงอย่างนั้นหากกล่าวถึงการประพันธ์เพลงไทยแล้วก็ไม่ใช่ว่าจะต้องสามารถแต่งเพลงออกมาได้อย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผนดังที่ผู้เชี่ยวชาญได้เคยทำมาไม่ เนื่องจากการแต่งเพลงนั้นนอกจากจะต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติแล้ว จำเป็นต้องสั่งสมประสบการณ์ที่ยาวนานจนกระทั่งสามารถแต่งเพลงสักเพลงขึ้นมาได้ โดยในอดีตนั้นได้มีการนำทำนองเพลงไทยเดิมเอาไปแต่งเนื้อร้องใหม่เป็นเพลงลูกกรุง ผู้วิจัยจึงมองเห็นว่าการแต่งเนื้อร้องใหม่ในทำนองเพลงไทยเดิมทำนองเดิมเป็นการประพันธ์เพลงที่เหมาะสมกับช่วงอายุ ระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนที่จะสามารถพัฒนาต่อยอดได้ในอนาคตผ่านการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยคือการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานมาช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในด้านการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2558) ได้สรุปการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning: CBL) ไว้ดังนี้คือ กระบวนการสอนแบบ Active Learning ให้มีความสำคัญที่ผู้เรียนเป็นหลัก โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน เปิด

โอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองจากปัญหาที่ต้องการจะศึกษาผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาสร้างเป็นความรู้ขึ้น ผ่านการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน อีกทั้งยังมีการฝึกฝนทักษะการคิดด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ และการสื่อสาร จากที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การประพันธ์เพลงไทยและการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยเป็นวิธีการสอนที่ช่วยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย หากจะกล่าวถึงการประพันธ์เพลงไทยนั้นก็ไม่ได้หมายถึงว่านักเรียนจะต้องแต่งเพลงได้ถูกต้องตามระเบียบวิธีแบบแผนของดนตรีไทยได้เช่นครูโบราณไม่ หากเป็นเพียงการเริ่มต้นในการแต่งเพลงที่มีการนำทำนองของเพลงไทยเดิมมาแต่งเนื้อร้องใหม่เท่านั้น โดยที่นักเรียนเองไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในเครื่องดนตรีไทย ก็สามารถที่จะเอาองค์ความรู้ต่างๆที่เป็นทฤษฎีทางดนตรีไทยเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการแต่งเนื้อร้องของเพลงขึ้นตามความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ โดยที่ครูเองก็ไม่ได้มีส่วนช่วยในการคิด คั้นขึ้นเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนาการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษาในระดับช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

2.3 เพื่อศึกษาความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

3. สมมุติฐานการวิจัย

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 ความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบมีประสิทธิภาพ

4.2 เป็นแนวทางในการนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ไปใช้ในระดัการสอนในระดับชั้นอื่นๆ และรายวิชาอื่นๆด้วย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการวิจัยทดลองที่แท้จริง (True-experimental Design) มีการศึกษาตัวแปรดังนี้ 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ตัวแปรตาม 1) ความสามารถสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 3) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

เครื่องมือการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จำนวน 10 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.70

2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทย จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.63-1.00 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.04-0.96 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.93

3) แบบทดสอบวัดความสามารถสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย จำนวน 1 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 1.00 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.71 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.23

4) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ชี้แจงข้อตกลงก่อนการจัดการเรียนการสอน อธิบายถึงความสำคัญประโยชน์และข้อตกลงร่วมกันให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ

2) ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน

4) ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง และแบบทดสอบวัดความสามารถสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย

5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน

6) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์แผนการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หาประสิทธิภาพด้วย E1/E2

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร t-test (Dependent sample)

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4) วิเคราะห์ความพึงพอใจด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ผลการวิจัย

5.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดมาตรฐานประสิทธิภาพตามแผน 80/80 (E_1/E_2)

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) กับประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	100	83.97	2.48	83.97
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	16.77	4.24	83.85

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกทักษะเท่ากับ 83.97 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.97 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.97 และพบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เท่ากับ 16.77 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.85 มีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 83.85 ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.97/83.85 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	30	20	7.23	2.48	11.19	.000*
หลังเรียน	30	20	16.77	4.24		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มตัวอย่างก่อนจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย 7.23 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย 16.77 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

คะแนน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
หลังเรียน	6	4.3	0.83	71.68

จากตารางที่ 3 พบว่าความสามารถในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 71.68 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน แสดงผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนได้พัฒนาการสร้างสรรค์ทางดนตรี	4.27	0.78	มาก
2. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	4.63	0.56	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้นี้สนุก น่าสนใจ และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.57	0.63	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.23	0.82	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนมีความพยายามในการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย	4.77	0.50	มากที่สุด
6. การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน	4.83	0.28	มากที่สุด
7. เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้	4.67	0.53	มากที่สุด
8. นักเรียนมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของดนตรีไทยมากยิ่งขึ้น	4.8	0.32	มากที่สุด
9. นักเรียนมีความสุขกับวิชาดนตรีไทย	4.8	0.33	มากที่สุด
10. ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	4.7	0.42	มากที่สุด
โดยรวม	4.63	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ประสิทธิภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.97/83.85 ประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 อาจจะช่วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย โดยได้คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนจากแบบฝึกทักษะ คิดเป็นร้อยละ 83.97 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.85

ผลการวิจัยพบว่าค่า E_1 สูงกว่า E_2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่สร้างขึ้นมีกระบวนการที่ถูกต้อง การสร้างอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาดนตรีไทย หลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่จะช่วยพัฒนาทักษะความสามารถการสร้างสรรคทางดนตรีไทยโดยกำหนดรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน และลงมือสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับงานวิจัยวิพรพรรณ ศรีสุธรรม (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่ามีแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ประสิทธิภาพเท่ากับ 81.58/81.50

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการจัดกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่กล่าวถึงกระบวนการสอนส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์สอดคล้องกับงานวิจัยเผ่าไทย เสียงแจ่ม (2564) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีผลสำเร็จต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

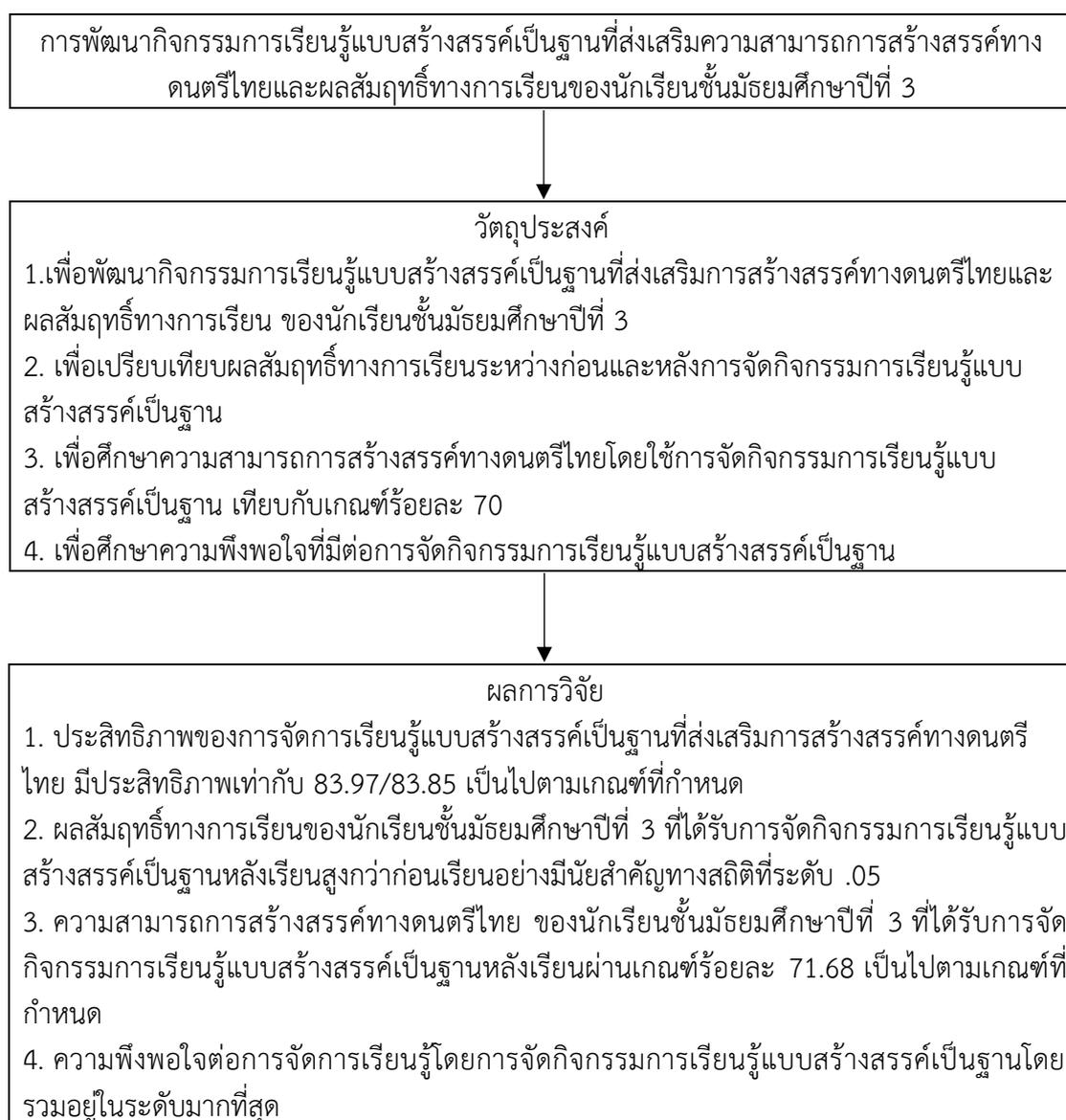
3) ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าความสามารถการสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแล้วยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่ช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นกิจกรรมแบบกลุ่ม จึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยสูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยอุทัย ศาสตรา (2560) ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทยสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการถอดบทเรียนจากศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(ดนตรีไทย) ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทยของนักเรียนการพัฒนาดีขึ้น

4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มคละตามความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ อย่างเต็มที่ และแสดงความคิดเห็นของตนเองภายในกลุ่มได้อย่างอิสระ ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้มี

ความหลากหลายไม่ใช่การเรียนที่น่าฟังผู้สอนเพียงอย่างเดียวสอดคล้องกับงานวิจัยกุลธิดา พลเยี่ยม (2564) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับการบูรณาการเทคโนโลยีการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ (TPACK) ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ดังนี้

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 สถานศึกษาควรนำเอารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย ไปใช้กับระดับชั้นอื่นๆ และวิชาอื่นร่วมด้วย

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรดูความสามารถของนักเรียนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานด้านทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทยด้วย จะทำให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีไทยได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นด้วย

9.2.2 คุณครูควรกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อที่นักเรียนจะสามารถคำนวณเวลาในการทำแบบฝึกทักษะได้ไม่รีบร้อนจนเกินไป

9.2.3 ในการทำกิจกรรมกลุ่มครูคอยกระตุ้นให้กำลังใจ คำชม ให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และแนะนำให้นักเรียนภายในกลุ่มพูดให้กำลังใจซึ่งกัน

9.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

9.3.1 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยกับตัวแปรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ด้วย

9.3.2 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางการเรียนในรายวิชาอื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆร่วมด้วย

10. เอกสารอ้างอิง

กุลธิดา พลเยี่ยม. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับการบูรณาการเทคโนโลยีการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ (TPACK) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่องวงกลม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 15(2). 126.

ณัชชา โสคติยานุรักษ์ณ์. (2549). ทางแปรดนตรี. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 31(1). 249-250.

เผ่าไทย เสียงแจ่ม. (2564). ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีผลสำเร็จต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 4(1). 62.

พิชิต ชัยเสรี. (2557). การประพันธ์เพลงไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานพ วิสุทธิแพทย์. (2553). ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

วิพรพรรณ ศรีสุธรรม. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วิริยะ ฤกษ์พาณิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้. 1(2). 23-38.

อุทัย ศาสตรา. (2560). ศึกษากระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทยสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการถอดบทเรียนจากศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปการแสดง(ดนตรีไทย). วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

11. คำขอบคุณ

การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา วรพันธุ์ ประธานสอบอาจารย์ ดร.กันยารัตน์ สอนสุภาพ กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ให้ข้อเสนอแนะและให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลจนการวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมาไว้อย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคุณครูจันทรมรี ไปหนี่ รองศาสตราจารย์จรัญญ กัญจนประดิษฐ์ อาจารย์วินดา พรหมบุตร อาจารย์ ดร.วิษณุ คุณศรีอนันต์ และคุณครูชดาษา อ้วนพรหมมาที่กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการทำเครื่องมือการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนผดุงนารี คุณครูบุศลากร และขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนผดุงนารีที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ความร่วมมือและสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ประโยชน์และคุณความดีที่เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ขอมอบแด่คุณพ่อคุณแม่คุณครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการวิจัยในครั้งนี้